

1

9

6

6

1

9

7

5

Fra højkonjunktur til energikrise

AKTIESELSKABET LANDBOBANKEN I SKIVE

SALLING BANK

- et CENTRUM for BANKSERVICE

Husk også i år at drøfte skattemæssigt med os

ti
pen
ge
over
en
bank

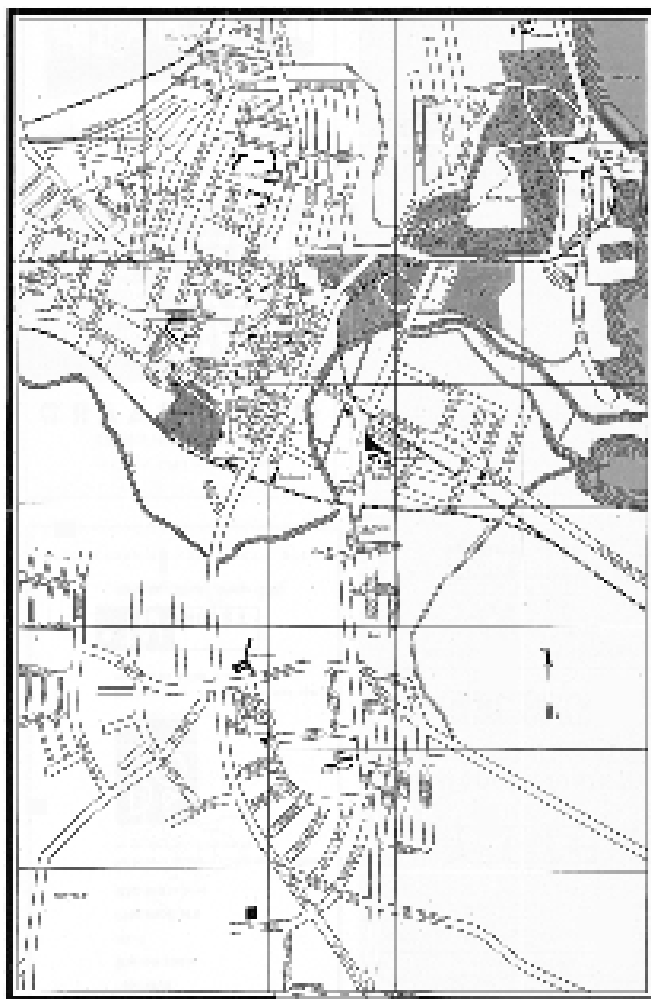
Salling Bank efter ombygningen i 1972-1973.

Danmark

1966: Et boligforlig mellem de fire gamle partier giver tilladelse til huslejestigninger over en årrække. SF stemmer imod. Statsminister Jens Otto Krag udskriver valg på spørgsmålet om indførelse af kildeskat og moms. Ved valget taber Socialdemokratiet 7 mandater, mens SF vinder 10. SF og Socialdemokratiet får "rødt flertal" i Folketinget.

1967: Kildeskat og moms vedtages i Folketinget. SF stemmer for første gang for finansloven, men det skaber utilfredshed i partiet. Danmark søger på ny optagelse i EEC. I november devaluerer England, og Danmark følger efter. Seks SF-folketingsmedlemmer siger nej til at indefryse to dyrtidsportioner for at bremse inflationen, hvorefter regeringen udskriver valg. SF splittes, og de utilfredse danner partiet Venstresocialisterne.

1968: Ved valget taber Socialdemokratiet 7 mandater, SF 9, mens VS lige akkurat får

Skive by 1967.

4 mandater. De radikale vinder 14 mandater, og den populære Hilmar Baunsgaard kan danne en flertalsregering sammen med Venstre og Konservative. "Ungdomsoprøret" bryder ud på Københavns Universitet.

1969: Forbudet mod "utugtige billeder" ophæves. Et forslag om at nedsætte valgretsaldern fra 21 til 18 år falder ved folkeafstemningen.

1970: Kommunalreformen, der reducerer antallet af amter og kommuner kraftigt, træder i kraft. Kristeligt Folkeparti stiftes.

1971: Regeringens "perspektivplan" forudsiger, at de offentlige udgifters andel af nationalindkomsten vil stige fra 45% i 1970 til 58% i 1985. Ved folketingsvalget vinder Socialdemokraterne 8 mandater og SF 6, mens VS ryger ud af Folketinget. De to partier har 87 mandater mod regeringens 88, men tre nordatlantiske mandater sikrer, at Jens Otto Krag kan danne en socialdemokratisk regering. Valgretsaldern sænkes til 20 år. Folketinget godkender, at regeringen underskriver traktaten om Danmarks indtræden i ECC eller EF, som det nu kom til at hedde.

1972: Kong Frederik den 9 dør. Han efterfølges af dronning Margrethe den 2. Ved folkeafstemningen om EF-medlemskabet den 2. oktober stemmer 2/3 af vælgerne for, 1/3 imod. Dagen efter træder Jens Otto Krag tilbage som statsminister af personlige grunde. Han afløses af Anker Jørgensen.

1973: Højkonjunktoren kulminerer. Priserne stiger med 12% og lønningerne med 17%. Overenskomstforhandlingerne bryder sammen, og en storkonflikt bryder ud. Efter 20 dage indgås forlig, der bl.a. forkorter arbejdstiden og indfører ligeløn. Folketinget vedtager en lov om miljøbeskyttelse. I efteråret melder borgmester og folketingsmand Erhard Jacobsen sig ud af Socialdemokratiet og danner Centrum-Demokraterne i protest mod Anker Jørgensens "venstredrejning" af partiet. Med udmeldelsen mister regeringen flertallet i Folketinget, og den falder på en afstemning om skatteudskrivningsloven. Ved "jordskredsvalget" kommer utilfredsheden med de "gamle" partier til kraftigt udtryk. Fem nye partier: Fremskridtspartiet (28 mand.), Centrum-Demokraterne (14), Kristeligt Folkeparti (7), DKP (6) og Retsforbundet (5) rykker ind i Folketinget. Venstres formand, Poul Hartling danner på baggrund af 22 mandater en mindretalsregering. Efter Syriens og Ægyptens angreb på Israel i oktober stiger oliepriserne kraftigt, og regeringen må indføre en lang række spareforanstaltninger, bl.a. forbud mod kørsel om søndagen.

1974: Olie- eller energikrisen skaber igen arbejdsløshed - ved årets slutning er 130.000 uden arbejde. Regeringen får gennemført flere kriseindgreb under stor uro på arbejdsmarkedet. For at sætte skub i økonomien gennemføres skattelettelser på 7 milliarder kr. I december fremlægger regeringen en "helhedsplan", der bl.a. vil forlænge overenskomsterne, fjerne dyrtidsportioner, indføre pris- og avancementstop m.m. Den 5. december vurderer regeringen, at planen ikke kan samle flertal, og udskriver valg.

1975: Ved valget vokser Venstre fra 22 til 42 mandater på bekostning af de andre borgerlige partier. Socialdemokratiet går 7 mandater frem, og VS kommer igen i Folketinget. Regeringen fortsætter, men væltes af en socialdemokratisk dagsorden i Folketinget.

Anker Jørgensen danner en ny socialdemokratisk mindretalsregering. Der gennemføres en midlertidig momsnedsettelse til 9,25 % og gives tilskud til erhvervslivet for at sætte skub i beskæftigelsen. I samme retning skal en lov om tilskud til isolering m.m. af boliger trække.

Skiveegnen 1966-1975

Der var drøn på egnen i årene omkring 1970. Der blev bygget adskillige hundrede nye boliger hver år, der blev købt biler, campingvogn og sommerhuse. Folk havde råd til at låne til det hele: Den store inflation reducerede lynhurtigt lånenes værdi, så man kunne roligt sætte sig for hårdt og ”spise vandgrød det første år”. Der var fuld beskæftigelse: I sommeren 1973 var der kun tilmeldt 26 ledige til arbejdsformidlingen i Skive.

Egnen fik en ny forbindelse mod nordøst, Virksunddæmningen, og som en begyndelse til den nye hovedvej 26 gennem Salling blev Ågade og Nørre Boulevard anlagt på Sallingbanernes gamle spor. Trafikken flyttede over på vejene. I 1966 lukkede Skive-Vestsallingbanen, og i 1971 ophørte persontrafikken på Skive-Glyngørebanen.

Det blev gennemført flere store offentlige byggerier. Skive fik et trekvart nyt sygehus, og i 1969 indviedes Nordvesteuropas mest moderne kaserne syd for Skive.

Rationalisering blev moderne. Kølevognene gjorde de små andelsmejerier overflødige, og i løbet af tre år 1967-1970 var en snes småmejerier blevet til ”Skiveegnens Mejeriselskab”.

På det kommunale område blev der også rationaliseret og lagt sammen. De mange små kommuner blev til fem ”storkommuner”, som overtog en lang række gamle og nye opgaver. En af de nye, som pressede sig på, var miljøet. De nye kommuner måtte investere mange millioner i renseanlæg til spildevand.

De unge kom til at fylde meget i bevidstheden. Skive blev til en skoleby med gymnasium, handelsskole, teknisk skole, HF-kursus, Specialarbejderskole, Lærerhøjskole m.m. Også i fritiden fyldte de unge mere: Idrætten, der nu rykkede indendørs i stribevis af nye idrætshaller, forblev en væsentlig aktivitet for mange unge, mens andre hellere ville lytte til ”beatmusik” eller gå på diskotek. Gadebilledet blev præget af piger i lårkorte kjoler og unge mænd med langt hår.

Og så ændrede verden sig lige pludselig: En krig i Mellemøsten medførte en dramatisk opbremsning, der begyndte med ”bilfrie søndage” og endte i et gensyn med det, mange troede var umuligt: Den store arbejdsløshed.

Virksunddæmningen

I 1930’erne foreslog nogle landmænd, bl.a. proprietær Jens Chr. Tvergaard, Strandet, at lukke Limfjorden ved Thyborøn. Forslaget skulle bl.a. hindre oversvømmelser af de lave engområder langs Limfjordskysterne og dermed forvandle dem til frugtbar landbrugsjord. Forslaget blev ikke gennemført, bl.a. fordi samtlige havnebyer i Midt- og

De første biler passerer Virksunddæmningen den 24. oktober 1966.

Vestjylland protesterede. Til gengæld blev der udført flere mindre inddæmninger, bl.a. blev der bygget en dæmning ved Sønder Lem Vig, hvorefter vandstanden blev sænket bag dæmningen.

I 1940 blev det foreslået, at der skulle bygges en bro med klap mellem Virksund i Nordfjends og Sundstrup i Himmerland til afløsning for den rofærge, som kromanden i Sundstrup bestyrede. Stod man på Virksundsiden og skulle over til Himmerland, hejste man et bræt op i en mast, og så kom kromanden roende og hentede én!

Broen blev hurtigt skiftet ud med en dæmning. Tvergaard og andre foreslog, at der blev bygget en dæmning med en sluse og klapbro, så man kunne regulere vandstanden i Hjarbæk Fjord. På den måde kunne man undgå de årlige oversvømmelser med saltvand på engene langs Hjarbæk fjord. Landvindingssynspunktet sejrede, da undersøgelser havde vist, at bro og dæmning ville koste det samme. Viborg Amtsråd vedtog i 1955 at bygge en dæmning. Byggeriet skete med statstilskud fra vejfonden, da dæmningen jo også var en ny, hurtig forbindelse mellem Skive og Hobro.

I 1963 fik dæmningsprojektet grønt lys, og i de følgende år blev der pumpet 120.000 kubikmeter sand op fra Lovns bredning og gravet 15.000 kubikmeter grus i grusgraven ved Ørslevkloster.

Den 27. januar 1966 blev den 500 meter lange dæmning lukket, og knap 10 måneder senere - den 24. oktober 1966 - kunne trafikminister Kai Lindberg klippe den røde snor

og indviede det 7 mill. kr. dyre projekt. Udover selve dæmningen blev der bygget nye veje i området og en havn til fiskerne i Sundstrup.

I dæmningen var der lavet et sluseanlæg med et slusekammer, lukket af to sluseporte, så skibe kunne sejle igennem. Midt på dæmningen var der en afvandingsssluse, så vandet fra åerne langs Hjærbæk fjord kunne løbe ud, og højvandet i Lovns bredning kunne holdes ude. Målet var at reducere højvandet bag dæmningen med en meter.

Sallingbanernes slutspil

Allerede i begyndelsen af 1930'erne gav Skive-Vestsallingbanen underskud, og midt i 1930'erne fik staten kig på banen. I første omgang blev den reddet af lokale, kommunale tilskud, og efter udbruddet af 2. Verdenskrig fik banen stor betydning i de benzinfattige krigsåre.

Efter krigen moderniseredes driften med anskaffelse af to skinnebustog, og midt i 1950'erne var banens situation så god, at en statslig kommission vurderede den til at have en eksistensberettigelse fremover.

Men så kom 1960'erne og privatbilismens eksplosion! Fra 1960 til 1965 blev banens underskud fordoblet, og da staten afviste at fortsætte med at give tilskud til banedriften, var banens skæbne beseglet. Den 31. marts 1966 kørte det sidste tog på banen, der her-

Sidste tog på Skive-Vestsallingbanen den 31. marts 1966.

efter blev likvideret og banearealerne overdraget til kommunerne. Dem var der nu kun to af: Skive og Spøttrup. Skive valgte at lade banearealerne blive liggende til Hem, mens Spøttrup tilbageførte store strækninger til lodsejerne langs banen.

I 1933 blev driften på Skive-Glyngøre-banen rationaliseret for at mindske et under-skud, som opstod i 1920'erne, hvor bilerne tog mange passagerer og meget gods væk fra banen. Samtidig kom de første planer om en Sallingsundbro frem, og banens fremtid blev knyttet sammen med broplanerne. Anden Verdenskrig tog livet af broplanerne, og passagerer og gods vendte tilbage i årene under og efter krigen.

Det endelige Sallingsund-broprojekt fra 1965 var uden jernbane, og det blev begyndelsen til enden for Skive-Glyngøre-banen. Som led i en stor sparerunde i 1971 indstillede DSB persontransporten fra den 22. maj 1971. Efter denne dato kørte der hver dag et godstog i hver retning, og jernbanefærgen overførte nu kun godsvogne og DSBs lastbiler til Mors. Den 1. oktober 1977 nedlagde DSB færgefarten p.g.a. af endnu en sparerunde, selvom det egentlig var bestemt, at færgefarten skulle fortsætte, indtil Sallingsundbroen åbnede i 1978. Herefter var der kun godstrafik på strækningen mellem Skive og Glyngøre indtil februar 1980, hvor den blev "midlertidigt indstillet" p.g.a. snefald. I 1986-87 fjernedes skinnerne, og banen blev til "Salling natursti".

Havde beslutningstagerne kendt de to Sallingbaners skæbne i 1950, havde man nok sparet omlæggelsen af banerne vest om Skive og nedlagt dem i 1962!

Det nye sygehus

Efter den store udvidelse af Skive Sygehus i midten af 1920'erne kom der til at gå over 30 år, før der blev bygget på sygehuset igen.

I 1957 blev der i forbindelse med nedlæggelsen af Krabbesholm Sanatorium bygget en lungeafdeling og en ny tuberkulosestation til erstatning af stationen på sanatoriet. Samtidig blev der opført et nyt køkken, kapel og garager til ambulancerne. For at kunne gennemføre en nedrivning af sygehusets ældste bygninger fra 1880'erne og erstatte dem med moderne sygehusbygninger, blev epidemibygningen fra 1. Verdenskrig moderniseret, så den kunne bruges til patienter, mens byggeprojektet stod på.

Så blandede staten sig. Statens Byggeforskningsinstitut skulle lave en undersøgelse af behovet for sygehusbyggeri i (det gamle) Viborg Amt og komme med forslag til fordelingen af specialafdelinger, før byggeriet kunne gå i gang. Undersøgelsen trak ud, og sygehusbestyrelsen besluttede til sidst at gå i gang med at bygge en ny sengefløj- og behandlingsbygning. Man havde oprindeligt overvejet at nøjes med en renovering af de gamle bygninger, men hvis Skive Sygehus skulle beholde sin status som centralsygehus på linie med Viborg, var der brug for moderne bygninger, selv om det var dyrt. Det tog kun bestyrelsen en time at kassere renoveringsprojektet til 8 mill. kr. til fordel for et nybyggeri til 20 mill. kr.

I 1969 - et år forsinket - stod fløjen mod vest færdig, og derefter gik byggeriet af den nye sydfløj i gang. Den stod færdig i 1973. På dette tidspunkt havde Skive byråd solgt

De nye afdelinger på Skive Sygehus. Foto: Poul Jensen.

naboen, Nordre Skole, til Viborg Amt, for at området kunne bruges til yderligere sygehusudvidelser. Amtet gjorde et godt køb, for Skive byråd lagde stor vægt på at bevare sygehuset i Skive!

Skive Kaserne

Nørrejyske Artilleriregiment havde siden begyndelsen af 1950'erne haft store pladsproblemer på kasernen ved Langelandsgade i Århus.

I 1951 begyndte regimentet at se sig om efter plads til en ny kaserne. Man havde kig på flere steder omkring Århus og Silkeborg, men så mødte borgmester Woldhardt Madsen op med et tilbud om, at kasernen kunne flytte til Skive. I 1954 besøgte forsvarret arealerne ved Skive - og erklærede dem uegnede. Alligevel besluttede forsvarsminister Poul Hansen (soc.dem.) i 1962, at artilleriregimentet skulle flytte til Skive!

På trods af skarpe protester fra regimentets officerer, der fandt Silkeborg bedre egnet og mente, at beslutningen om flytningen til Skive var politisk, ikke saglig - og fra det radikale Skive Folkeblad, hvor redaktør Elin Hansen holdt den antimilitaristiske fane højt, blev beslutningen om Skive som ny kaserneby fastholdt.

Skive kaserne, hjemsted for Nørrejyske Artilleriregiment 1969-2000. Foto: Casper Jacobsen ca. 1977.

Kaserneflytningen kom til at koste skatteborgerne i Skive penge, for Skive Byråd blev nødt til bl.a. at oprette et gymnasium i Skive, så officerernes børn kunne få en studentereksamen uden at skulle rejse til en af nabobyerne. For at lette smerten for forsvarets ansatte ved at skulle flytte til Skive, blev det bestemt, at de havde forkøbsret til byggegrunde i det sydlige Skive.

I 1963 begyndte de omfattende ekspropriationer, der bl.a. tvang Skive Travbane, Skive Campingplads og Skive Flyveplads til at flytte. Der blev også eksproprieret store landbrugsarealer syd for Skive til øvelsesområde for kaserne, selvom de store øvelser måtte afholdes ved Oksbøl.

Den 25. november 1969 indviedes Nordeuropas mest moderne kaserne af forsvarsminister Erik Ninn Hansen.

Pr. 1. januar 2001 blev Nørrejyske Artilleriregiment lagt sammen med Sønderjysk Artilleriregiment i Varde, og kaserne i Skive overtaget af Dronningens Livregiment. I de godt 30 år, artilleriregimentet var i Skive, oplevede det utroligt mange sammen- og omlægninger som følge af bestemmelserne i de skiftende forsvarsforlig, men en af de væsentligste var nok, at forsvaret i 1970'erne gik over til at ansætte flere og flere professionelle soldater. For Skiveegnen betød det, at man fik et tilskud på flere hundrede gode, fastboende skatteydere i stedet for en masse værnepligtige på gennemtræk!

Skiveegnens Mejeriselskab 1970

Da egnen i årtierne omkring 1900 blev dækket med andelsmejerier, kom de til at ligge i en afstand fra hinanden, som var overkommelig for mælkekuskenes hestespand. I 1942 var der 21 andelsmejerier og et privat mejeri (Sejer Pedersens Rønbjerg Mejeri) på Skiveegnen. Efter Anden Verdenskrig begyndte man i mejerikredse at diskutere, om man skulle slå nogle af mejerierne sammen, men der skete ikke noget i praksis før 1967. På dette tidspunkt havde tankvognene afløst hestevognene, og det var med til at gøre sammenlægningsforhandlingerne nemmere.

I 1967 sluttede Skive Andelsmejeri og mejeriet "Danelykke" sig sammen til "Skiveegnens Mejeriselskab", og senere samme år fik de tilslutning fra leverandørerne til Rønbjerg Mejeri. Rønbjerg Mejeri nedlagde mejerifabrikationen for fremover at koncentrere sig om isfabrikation. I 1970 sluttede Saugstrup Andelsmejeri sig til mejeriselskabet.

Ramsing og Balling Andelsmejerier slog sig sammen i 1968. I 1969 slog Fur og Nordsalling Andelsmejerier sig sammen, og Korsvang (v. Smøllerup) og Sparkjær tilsluttede sig Stoholm Andelsmejeri.

1970 blev det store fusionsår på Skiveegnen. Skiveegnens Mejeriselskab, Balling, Breum, Daugbjerg, Durup, Gamstrup, Jebjerg, Højslev, Kjeldbjerg, Krejbjerg, Nordsalling og Trevad sluttede sig den 10. august 1970 sammen til et nyt "Skiveegnens Meje-

Mejeribestyrelse Vagn Thomsen, Skive Andelsmejeri, studerer den første mælkekarton ca. 1970.

riselskab” (SMS). Samme år sluttede andelsmejerierne i Nordfjends, Hald og Borup, sig til Viborgegnens Mejeriselskab. I 1971 sluttede Stoholm sig til SMS, og i 1972 meldte de sammensluttede Brodal og Rødding Andelsmejerier sig ind i SMS.

I forbindelse med oprettelsen af SMS kunne andelshaverne i mejerierne melde sig ud. Der var 34 andelshavere i de 12 mejerier, der benyttede sig af muligheden. Af dem var 19 fra Breum, som valgte blive leverandør til mejeriet Dybbækdal i Thise. Det tidligere andelsmejeri var i 1969 blevet købt som privatmejeri.

Det nye selskab, der havde 2.300 andelshavere, lukkede halvdelen af mejerierne. Højslev, Jebjerg, Durup og Nordsalling fungerede som ostemejerier, Balling som kærnecentral og Skive som konsummælksmejeri med levering til ca. 52.000 forbrugere. I 1985 fusionerede SMS med Mejeriselskabet Danmark (senere MD Foods).

Skive Renseanlæg

Skives første rensningsanlæg blev åbnet i 1937. Det var et lille anlæg ved Aage Nielsensvej, der rensede spildevandet fra bl.a. Skive Sygehus, inden det blev ledt ud i Felling Bæk. Størstedelen af Skives spildevand flød direkte ud i Skive Å og Skive Fjord.

I midten af 1950'erne begyndte politikerne at diskutere, om man skulle fortsætte med

Medlemmer af Skive byråd og andre indbudte får forklaret det nye rensesanlæg i Skive under indvielsen den 28. juni 1973. Fra venstre ses lærer Erling Kjeldsen, en ukendt ingeniør, overpostbud Christian Nielsen, en ukendt, ekspeditionssekretær Ove Andersen, gårdejer Sigurd Fruergaard, overassistent Harald Gravesen, vejformand Hansen, fhv. borgmester Woldhardt Madsen, overbetjent Verner Christensen, overassistent Esther Bach Sørensen og overlærer Valborg Tybjerg. Foto: Poul Jensen.

at udlede det urensede spildevand eller bygge et renseanlæg, der kunne rense spildevandet fra hele byen. I 1967 traf byrådet beslutning om at bygge et moderne renseanlæg, og den 28. juni 1973 kunne borgmester Peter Kjærgaard med et tryk på knap i maskinhuset på Norgesvej indvie renseanlægget. Det kostede 27 mill. kr. at bygge anlægget, heraf gik de 14 til pumpestation, maskinhus og seks rensesanke på Norgesvej, og de resterende 13 til ombygning af kloaksystemerne i Skive by. Det 27 mill. var Skive kommunes hidtil største enkeltinvestering.

Renseanlægget rensede spildevandet 70-80% for snavs, og der ville være under en procent slam i det vand, der efter rensningen blev pumpet ud i Skive Å.

Spildevandet blev først rensat biologisk og mekanisk i to luftningstanke. I tankene var der ophængt 8.000 "gardiner", som mikroorganismene, der rensede vandet, sad på. "Gardinerne" hang meget tæt, og spildevandet passerede forbi "gardinerne" under tryk og indblæsning af ilt.

Efter rensningen i luftningstankene blev vand og slam pumpet over i to efter-rensesanke, hvor slammet blev siet fra. Det rene vand blev pumpet væk, og halvdelen af slammet blev pumpet tilbage i luftningstankene, hvor det skulle danne grobund for bakterier.

Den anden halvdel af slammet blev pumpet over i to stabiliseringstanke, hvor det blev blæst igennem med luft for at fjerne stanken. Til sidst blev slammet centrifugeret og transporteret ud på oplagspladsen mellem renseanlægget og Skive Fjord.

De tog 24 timer at rense spildevandet så godt, at det kunne ledes i ud i åen. Det var da så rent, at ingeniør Per Baumgarten fra firmaet J. Krüger, der stod for byggeriet, godt turde drikke et glas af det!

Byen var meget stolt af det nye renseanlæg, som havde skaffet god omtale allerede året før. I 1972 blev Skive udpeget som "årets by" i en konkurrence, arrangeret af Jyllands-Posten, ikke mindst fordi man var gået i gang med at bygge et moderne renseanlæg. Udover æren og en flise, der blev indmuret i gavlen på Rådhuset, fik Skive kommune en check på 10.000 kr. I de følgende år blev pengene uddelt som "årets by-prisen" til skibonitter, der havde været med til at gøre Skive kendt.

Energikrisen 1973

Den 6. oktober 1973 angreb Syrien og Ægypten Israel. Efter angrebet steg oliepriserne kraftigt, og situationen blev yderligere forværret, da de arabiske lande efter Israels sejr i krigen i begyndelsen af november indførte eksportstop for olie. For at strække de små olielagre i Danmark mest muligt måtte regeringen indføre en lang række spareforanstaltninger, bl.a. forbud mod kørsel om søndagen.

Søndag den 25. november var den første med kørselsforbud. Forbudet gjaldt fra lørdag kl. 24 til søndag kl. 24. Nogle af de første, der blev ramt af forbudet, var medlemmerne af Skive og Omegns Motorklub, der holdt 50 års jubilæumsfest. Festen trak ud til efter kl. 24, og det betød, at mange måtte gå hjem!

Sdr. Boulevard på den første bilfrie søndag i november 1973. Det var snevej, og det lagde en yderligere dæmper på trafikken. Foto: Poul Jensen.

Folk, der skulle på arbejde, f.eks. læger og sygeplejesker, kunne få køretilladelser. I Skive kommune fik 62 tilladelse, i Sundsøre 66, i Sallingsund 43 og i Spøttrup ca. 50. Tog, rutebiler og taxaer kørte også. Såvel banegården som rutebilstationen havde flere rejsende end normalt, og Skives 22 taxaer havde en forrygende dag. Telefonen kimedede uafbrudt, og der måtte to telefonpassere i gang for at fordele kørslen. Politiet snuppede kun en enkelt ulovlig bilist, der ikke kunne lade være med at tage bilen hen efter morgenbrød, men man havde ellers nok at gøre med at besvare forespørgsler i forbindelse med køretilladelser m.m.

Kiosker, hoteller og chokoladeforretninger havde meget travlt. Der blev solgt ekstra ugeblade, og søndagsaviserne blev revet bort. Adskillige benyttede dagen til at invitere familien ud til spisning, og slikforretningerne solgte godteposer som aldrig før! Til gengæld tabte benzinstationerne mange penge. Skives 18 benzinstationer holdt lukket, og det betød et omsætningstab på mellem 15.000 og 20.000 kr.

I bykernen var der ligeså mange mennesker som den sidste weekend før jul, der studerede butikkernes juleudstillinger.

Politiet kunne bagefter konstatere, at der havde været færre ulykker, men til gengæld flere husspektakler end normalt! Og skolebørnene på Skivehus skole fik en ekstra fri-dag. Skolerne skruede ned for varmen allerede fredag eftermiddag, og da varmen blev skruet op igen søndag aften, blev fjernvarmenettet så overbelastet, at der sprang et rør. Mandag morgen var temperaturen i klasselokalerne på 10 grader.

Kommunalreformen 1970

1960'erne blev tiåret, hvor velfærdssamfundet for alvor slog igennem i Danmark. Væksten i de opgaver, som kommunerne skulle løse på det sociale og uddannelsesmæssige område, og de nye opgaver, som kommunerne blev pålagt gennem lovgivning på planlægningsområdet, miljøområdet, det kulturelle område, gjorde det svært for de små kommuner på landet at følge med. De mindste af dem havde ikke engang en fuld-tidsansat kontorhjælp, og så var det ikke let at følge med i strømmen af nye love, cirkulærer, bekendtgørelser m.m. og sørge for at få dem ført ud i livet. Samarbejdet mellem sognekommunerne var voksende bl.a. med skoleforbund om realskoleundervisning, fællesskab om kommuneingeniør m.m. I 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne blev der gennemført flere frivillige kommunesammenlægninger. I 1965 vedtog Skive Landsogn-Resen kommune ved en folkeafstemning at slutte sig sammen med Skive.

I 1967 vedtog Folketinget, at der skulle gennemføres en kommunalreform, hvor de over 1.200 kommuner skulle reduceres til 275. Samtidig skulle de 25 amter reduceres til 14.

Straks efter lovens vedtagelse gik forhandlingerne i gang mellem by- og sogneråd. Der var rig mulighed for strid undervejs i forhandlingerne, for selv om der var opstillet nogle rammer for, hvor store de nye kommuner skulle være, havde nogle kommuner flere muligheder, f.eks. kunne sognekommunerne i Midsalling vælge at forhandle med kommunerne i Nordsalling eller i Sydsalling. Skive byråds ønsker spillede også en rol-

Ligningskommissionen i Ørsløvkloster kommune i færd med at gennemgå selvangivelserne i slutningen af 1960'erne. Som nr. 2 og 3 til venstre ses de senere medlemmer af Skive Byråd Malthé Odgaard og Sigurd Fruergaard.

le. Byrådets ønskede en del af Hem-Hindborg-Dølby kommune og en del af Kobberup-Feldingbjerg-Gammelstrup kommune (Nr. Søbyområdet) lagt sammen med Skive. Stillet over for Skive byråds krav besluttede Hem-Hindborg-Dølby Sogneråd at søge om at få hele kommunen sammenlagt med Skive, mens Kobberup-Feldingbjerg-Gammelstrup sogneråd protesterede - uden held.

I 1969 var aftalerne om dannelsen af de nye stor-kommuner forhandlet på plads - og så kom man til næste, store spørgsmål: Hvor skulle kommunekontoret placeres. I Fjends var Stoholm den største by, og den lå rimeligt centralt, så her var der ikke den store tvivl. I Sundsøre valgte man Breum, som lå centralt i kommunen. I Sallingsund var der to store bysamfund, Roslev og Glyngøre, men man valgte den tredje stationsby, Durup, der lå midt imellem. I Spøttrup var der derimod flere kandidater til at blive "kommuneby". Man endte med to mulige placeringer: I Balling og ved DLG i Rødding. Ved en afstemning i sammenlægningsudvalget var der et lille flertal for Rødding, men det ville tilhængerne af Balling ikke anerkende, så de klagede til Indenrigsministeriet over den måde, afstemningen forløb på. Ministeriet svarede, at så måtte udvalget finde en anden måde at afgøre spørgsmålet på. Der blev afholdt et møde i Viborg, hvor amtsrådet forsøgte at mægle - uden held, men bagefter drak udvalget kaffe på Palæ. Under kaffebordet blev det foreslået, at kommunekontoret skulle ligge i Ramsing. Det forslag viste sig at kunne samle flertal!

Skolebyen Skive

I 1966 var Skive Seminarium den eneste uddannelsesinstitution i Skives nye sydlige bydel - 10 år senere lå der seminarium i en ny bygning sammen med en afdeling af Danmarks Lærerhøjskole, gymnasium, teknisk skole, handelsskole og specialarbejderskole syd for åen! I løbet af de ti år var Skive blevet til en skoleby.

Skive tekniske Skole blev i 1967 den første skole vest for Sdr. Boulevard. En lov fra 1965 centraliserede undervisningen, så der ikke længere blev undervist i alle fag på hver tekniske skole. Lærlingene i nogle fag måtte rejse til andre byer for at få den teoretiske del af deres undervisning. Al undervisning foregik nu om dagen, og der blev opført et skolehjem, hvor lærlinge, der ikke kunne bo hjemme, kunne få et værelse. Den gamle tekniske skole på Nordbanevej blev overtaget af Skive Handelskole.

Skive Gymnasium blev til på Skive Byråds initiativ - vistnok ikke uden sammenhæng med Folketingets beslutning om at bygge en kaserne syd for Skive. Efter et mellemspil, hvor man overvejede at gøre gymnasiet til en del af Skive Seminarium - som det daværende Th. Langs Gymnasium i Silkeborg - besluttede byrådet i 1963 at oprette et kommunalt gymnasium, som skulle placeres i seminariets bygninger, når dette var flyttet til nye bygninger. Sådan kom det ikke helt til at gå. Gymnasiet startede i 1968, og seminariet flyttede først i 1970. Før 1968 var unge, der ønskede en studentereksamen, henvist til nabobyerne Nykøbing, Stuer eller Viborg.

Skive Seminarium har vist Danmarksrekorden i hurtig fraflytning fra bygninger, der

*Første årgang på Skive Gymnasium - bestyrelsen for Gymnasiets kunstforening diskuterer, hvordan male-
riene på foreningens første udstilling skal hænges op. Fra venstre ses Erik Tang, Kasper Lund, Gytte
Sørensen, Claus Sarup, Lisbeth Krogsgaard og Jesper Balthazar-Christensen. Foto: Anders Knudsen.*

er opført til formålet. Det var kun 11 år i bygningerne på Egerisvej, så flyttede det til nye bygninger på Dalgas Alle, også opført til formålet. Årsagen til den hurtige flytning var, at seminariets ledelse ønskede at få en øvelsesskole knyttet til seminariet. Der blev undersøgt forskellige muligheder, men resultatet blev altså, at man valgte at bygge nyt seminarium og tilhørende øvelsesskole: Dalgasskolen.

Sammen med det nye seminarium byggedes en afdeling af Danmarks Lærerhøjskole. I 1960'erne fik Lærerhøjskolen afdelinger, spredt over hele Danmark. Der blev trukket i de politiske tråde bl.a. af amtsrådene i Viborg og Thisted amter, og det var med til at sikre, at Skive fik afdelingen.

I 1973 flyttede Specialarbejderskolen ind i en tidligere fabriksbygning på H.C. Ørstedesvej. Skolen var startet i 1962 som Arbejdsteknisk Skole i lokaler på Tambohus. Arbejdsteknisk skole tilbød kurser til ufaglærte, som havde brug for formelle kvalifikationer eller for omskoling til andet arbejde. Man uddannede f.eks. arbejdere til de nye virksomheder i det sydlige Skive.

Skive Handelsskole gik i 1960'erne over til at undervise om dagen ligesom teknisk skole. Dagundervisningen begyndte i det tidligere Sømandshjem/toldkontor på Krabbesholm Alle 3 for så i 1967 at rykke ind på Teknisk Skole på Nordbanevej. I de følgende år voksede elevtallet så stærkt, at skolen kom i alvorlig pladsnød. Man undersøgte mulighederne for at udvide på Nordbanevej ved at bygge ud over parkerings-

pladsen bag skolen, men fandt ud af, at det ville blive alt for dyrt. Løsningen var også her at bygge nyt, og ved et mageskifte med toldvæsenet, der havde en byggegrund på Arvikavej, fik Handelsskolen mulighed for at bygge i Egeris. Indtil byggeriet kunne gå i gang, anbragte skolen nogle af klasserne i en stor plastik-boble på grunden ved Arvikavej. Byggeriet gik i gang i 1972 og i vinteren 1974 stod den færdig.

I løbet af få år var der sket en ”uddannelsesrevolution” i Skive! I 1950 kunne de unge på egnen tage en realeksamen, få en faglig erhvervsuddannelse eller komme på højskole - 25 år senere kunne de tage en bred vifte af ungdoms- og videregående uddannelser uden at rejse til større byer.

Stoholm kirke 1971

Efter knap 30 års arbejde kunne Stoholm den 7. marts 1971 indvie en ny kirke. Stoholm var skabt af jernbanen og hørte kirkeligt til Feldingbjerg sogn, og kirken og kirkegården lå her. Efterhånden som Stoholm blev den dominerende by i sognet, opstod der et ønske i byen om at få sin egen kirke. Kobberup-Feldingbjerg-Gammelstrup sogneråd skænkede den 10. november 1942 en byggegrund ved Smollerupvejen til kirkebyggeriet, som blev anslået til at koste 115.000 kr. For dette beløb ville man få en kirke med plads til 200 mennesker.

Kort tid efter begyndte man at samle ind til kirkebyggeriet. I løbet af 5 år blev der indsamlet 48.000 kr. Bl.a. skænkede en mand, der havde vogtet kreaturer, hvor kirken blev bygget, 1.000 kr., og enkefru Kathrine Vistisen skænkede i alt 20.000 kr. I 1947

Stoholm kirke ved indvielsen i 1971.

blev kirkegården anlagt, og juleaftensdag 1947 blev kirkeklokken, der hang i en klokkestabel, indviet ved en ceremoni med 50 deltagere.

Derefter gik kirkesagen i stå. Der blev dog afholdt to bazarer, der hver gav et overskud på 10.000 kr. I 1960'erne tog Stoholm-boerne fat igen, og i 1968 kom belønningen i form af et statstilskud på 375.000 kr. til kirkebyggeriet. Nu kunne byggeriet gå i gang.

Kirken blev tegnet af kgl. Bygningsinspektør Leopold Teschl (der bl.a. også har tegnet Skive Museum). Kirken er opført i røde, håndstrøgne mursten som en hilsen til teglværkerne i Fjends herred. Udefra skal kirken lede tanken på et sejl og en mast, kirkeskibet. I 1998 blev kirken udvidet med en tilbygning med konfirmationsstue, møderum og præstekontor. I dag er Stoholm kirke blevet hovedkirken i sognet. Der er kun en månedlig gudstjeneste i Feldingbjerg kirke, og kirkegården er under afvikling.

Sallinghallen

I 1945 udkastede Skive Idrætsforbund en plan: Skive skulle have idrætshal. Forslaget fik opbakning fra Salling Gymnastikforening, men allerede i 1950 blev det foreslået, at foreningen burde bygge sin egen hal til gymnastikopvisning og fester. I 1963 nedsatte foreningen et haludvalg: Boldspillerne - håndbold og badminton - ville væk fra den friske sommerluft og ind i en hal, så de kunne spille året rundt.

Hvor skulle hallen ligge? Det var et spørgsmål, der var næsten lige så vigtigt, som hvor man skulle skaffe pengene fra! De store byer i Salling: Roslev, Jebjerg, Breum,

Indmarchen ved indvielsen af Sallinghallen den 20. november 1966.

Oddense og Durup meldte sig som interesserede. Roslev spillede hårdt ud med tilbud om gratis grund og kloakering, materialer til indkøbspris, gratis rådgivning fra byens håndværkere til de frivillige. De andre byer kom med lignende tilbud, så der var noget at vælge imellem for bestyrelsen. Til sidst stod valget mellem Roslev og Jebjerg - og Roslev vandt en kneben sejr med 7 stemmer mod Jebjergs 6. Den snævre afstemning fik nogle foreninger til at melde fra, men på et møde med lokalforeningernes formænd i sommeren 1964 viste det sig, at hovedparten af foreningerne støttede bestyrelsens flertal. Salling Gymnastikforenings formand, Johannes Eising, Oddense, kunne ikke gå ind for, at hallen skulle ligge i Roslev, så han trak sig tilbage som formand.

Nu gjaldt det om at få skaffet pengene til byggeriet. I 1935 havde Salling Gymnastikforening købt en festplads ved Grønning Strand. Den blev solgt til dir. P. Brinch Møller, Metallic, der ville indrette den til campingplads for sine medarbejdere, og de 70.000 kr., salget indbragte, gik ind i byggefonden. Andre midler blev skaffet ved husstandsindsamling og salg af indskudsbeviser. Endelig blev alle kommuner i Salling ansøgt om tilskud.

Hallen kostede ca. 750.000 og blev indviet den 20. november 1966. Den fik navnet Sallinghallen, for den skulle jo dække hele Salling. Ti år efter var der fem haller mere i Salling, og siden er antallet af haller eksploderet, så næsten enhver lidt større by i Salling har sin egen hal!

Pigtråd og beat

I begyndelsen af 1960'erne skiftede mange unge den traditionelle jazz ud med pigtrådmusikken, som den blev kaldt af dem, der ikke satte pris på larmende guitarer m.m. The Beatles, The Rolling Stones, The Kinks, The Who blev kendte navne blandt egnens unge. Man delte sig i grupper: Enten var man fan af Beatles eller også af de mere rå Rolling Stones. Et par år senere gik skellet mellem "protestsangeren" Bob Dylan og den "blidere" Donovan. Det havde stor betydning for musikkens udbredelse, af de unge fra 1963 kunne høre den i det nye "Program 3".

Interessen for den nye musik slog især igennem hos typograflærlingene. Der var typograflærlinge med i Skives to mest populære "pigtrådsorkestre": "Johnny and the Printers" og "The Black Souls." "The Black Souls" eksisterede i forskellige udgaver og opnåede at blive kendt og spille over hele Danmark.

Nogle unge i Hem og Lyby dannede "The Tigers". Orkestret havde en langhåret basist, Marinus - vistnok den første rigtigt langhårede på Skiveegnen! "The Tigers" var de første, der kom til at indspille en plade. Benzinselskabet Esso havde et reklameslogan: "Kom en tiger i tanken", og det hyrede "The Tigers" til at indspille en reklame-singleplade med "Tiger Rag" og "Kom en tiger i tanken". Pladen var selvfølgelig tigerstribet!

Den ungdomskultur, der knyttede sig til musikken, var noget, man læste om i aviserne eller så i fjernsynet. Men ellers mærkede Skive i første omgang ikke meget til det såkaldte "ungdomsoprør" i 1968. Det mest markante udtryk var vel, at den lårkorte

Beatkoncert i Skivehallen den 1. april 1968. Foto: Anders Knudsen.

mode slog igennem hos kvinderne, mens man skal et godt stykke ind i 1969, før det lange hår blev moderne hos de unge mænd.

Kroejer Curt Spenster, Højslev Kro, var den første, der lukkede op for pigtrådsmusikken, og de unge fra egnen valfartede til Højslev for at høre Peter Belli & Les Rivals m.fl. Den nye Skivehal blev også taget i brug til beatmusik, som det efterhånden kom til at hedde. The Savage Rose spillede f.eks. i hallen i slutningen af 1960'erne. Orkestret stod på en lav scene i den ene af hallen, og der var ingen stole og borde til tilhørerne. Det var moderigtigt: På værelserne derhjemme røg møblerne også ud til fordel for madrasser og puder.

I november 1968 fik de unge over 18 år et nyt tilbud i Skive, som mange unge havde ønsket sig i lang tid. Restauratør Hemmingsen, Frederiksgade 9, åbnede et nyt diskotek i det tidligere Hemmingsens Konditori.

Diskoteket var organiseret som en klub, "Cock Club". Der var plads til 125 gæster, men allerede før åbningen havde 300 meldt sig ind. Når medlemstallet var nået op på 400, blev der lukket for tilgangen.

Diskoteket, der var tegnet af Erling Vinds tegnestue, var holdt i en let intim tone med dekorative billeder på væggene for at skabe stemning. For dem, der havde lyst, var der også mulighed for at spille bowling.

Det var Hemmingsen selv, der stod for den daglige drift, men han erkendte, at han ikke havde forstand på de unges musik, så der var ansat fem unge bl.a. til at sørge for den rigtige musik. Det nye diskotek var åbent hver aften fra kl. 19 til kl. 24.

De første gæster på "Cock Club" november 1968. Brygger Erling Strange Nielsen, Hancock, smiler til den unge servitrice i lårkort og med klubejerens navn på hatten. Foto: Anders Knudsen.

JAK-Banken og Handelsbanken kommer til Skive

Den 12. december 1969 fik Skive sit femte pengeinstitut. Det var JAK-Banken (Jord Arbejde Kapital), der åbnede sin elvte regnskabsførende afdeling i Fredensgade 27 i Skive - kun 10 år efter, at hovedbanken i Middelfart var blevet oprettet. I 1972 fusionerede JAK-Banken med sparekassen Bikuben, der i 1976 flyttede filialen til Nørregade 17.

I 1975 åbnede den første af de københavnske storbanker en filial i Skive. Allerede i under debatten om den eventuelle sammenslutning af Skive Diskontobank og Salling Bank i 1966-1967 blev Handelsbanken ofte nævnt som den københavnerbank, der især stod på spring til at rykke ind i Skive. Banken havde fra gammel tid enkelte kunder blandt industrivirksomhederne i Skive, som kunne danne grundlag for en filial. I 1974 købte Handelsbanken "Børsen" på hjørnet af Adelgade og Slotsgade, og her åbnede den nye filial den 4. september 1975.

Salling Bank 1966-1975

Fra overophedning til stagnation

De skiftende regeringers forsøg på at styre økonomien og undgå ”overophedning” medførte mange indgreb i bankernes aktiviteter. Metoder som kreditstramning, obligationsrationering og deponering af midler kom i anvendelse, men takket være stærk vækst i indlån og store afdrag på lån kunne Salling Bank indtil slutningen af 1960’erne stort set imødekomme alle berettigede ansøgninger. I 1968 steg indlånene f.eks. med 10 mill. kr., mens udlånene kun steg med 2,8 mill. kr. Det gav banken så god likviditet, at deponeringskrav m.m. ikke fik den helt store betydning.

I 1969-1970 medførte VKR-regeringens forsøg på at stramme kreditgivningen ved indførelse af udlånsloft, at banken måtte give afslag på flere låneansøgninger end normalt.

I 1971 blev kreditloftet lempet, og nu kom der for alvor fart på tingene! I 1971 steg bankens omsætning med 39% - det er rekord! og i 1972 med 25% - men så ændrede forholdene sig igen efter oliekrisen udbrud i 1973. Folk blev mere forsigtige og begyndte at spare op, men den stigende private opsparing kunne ikke opveje erhvervslivets uddrag. Indlånene i banken gik ned med 2 mill. kr. ”Kraftig stagnation” - sådan karakteriserede banken forholdene! Usikkerheden bredte sig: I 1975 steg opsparingen med 28%, mens udlånene faldt med 7,5%. Det var især byggelånene, der var mindre efterspørgsel på. Den stigende arbejdsløshed fik folk i byggetanker til at tænke sig om en ekstra gang!

I 1972-1973 blev Salling Bank udvidet med en tilbygning på 150 m² i to plan mod gården. Her fik bankens direktion og interne revision kontorer. Foto: Poul Jensen.

Nordvestbank 1966-1967

Den 9. december 1966 bekendtgjorde bestyrelsesformændene og direktørerne for Salling Bank og Skive Diskontobank, at de to banker efter tre måneders forhandlinger i yderste hemmelighed var blevet enige om et forslag om at sammenlægge bankerne under navnet Nordvestbank.

Initiativet til forhandlingerne kom fra Salling Bank. Baggrunden for sammenslutningen var et ønske om at undgå at komme i en situation, hvor en af københavnske storbanker opkøbte en eller begge banker. ”Tanken om en sammenslutning er opstået på lokal grund, og den har som udspring ønsket om at bevare så megen bankmæssig selvstændighed som muligt.”

Den nye bank ville få en egenkapital på 20 mill. kr. og en balance på 150-160 mill. kr. Det ville gøre den til den 10. største i Jylland. Ledelsen af den nye bank skulle i første omgang dannes ved en sammenlægning af direktioner, bestyrelser og repræsentantskaber.

Sammenslutningsforslaget havde været forelagt de to bankers repræsentantskaber, og her var der principiel tilslutning til sammenlægningen.

Der viste sig hurtigt en vis opposition til sammenslutningen blandt erhvervsfolk i Skive. ”Oppositionen” mente ikke, at den sammensluttede bank kunne magte større opgaver end før, fordi de to banker allerede samarbejdede om de største engagementer. Der var mere brug for at få en filial af en af de københavnske hovedbanker, som kunne tilføre egnen ny kapital, eller at en af de to banker blev opkøbt af en københavnerbank. Nogle

Salling Banks ekspedition efter ombygningen i 1972-1973.

Salling Banks ekspeditionslokale efter ombygningen i 1972-1973. Foto: Poul Jensen.

gik så vidt, at de truede med at flytte deres bankforretninger, hvis sammenlægningen blev til noget.

I begyndelsen af januar 1967 besluttede Salling Banks repræsentantskab, der tidligere enstemmigt havde givet principiell tilslutning, at sige nej tak til sammenslutningen. Man syntes, sagde bankens formand, Hartvig Bregendahl, til Skive Dagblad, ”at tiden knap er inde til at lave en sammenslutning af den art,” men man ønskede dog, ”at der fortsat opretholdes en kontakt mellem de to banker, og at der arbejdes videre med planerne.” Der blev imidlertid ikke arbejdet videre med planerne, og på generalforsamlingen i marts fik Salling Banks ledelse fuld opbakning til beslutningen: ”Stemningen i forsamlingen var for bestyrelsens og repræsentantskabets indstilling ... og bankens ledelse blev af alle eftermiddagens talere takket, fordi man så klart har erklæret, at der ikke bliver tale om at sælge Salling Bank til en hovedbank,” skrev Skive Dagblad.

Skive Diskontobank blev i 1971 overtaget af Provinsbanken efter flere måneders forhandlinger. ”Hvorfra initiativet er udgået, ønsker man ikke at udtale sig om. Der har været forskellige muligheder inde i billedet. Lige fra sammenslutning af en række af nordvestjyske banker til salg til en af de københavnske storbanker”, fortalte Skive Folkeblad.

Medarbejderne kommer med

Den store vækst i bankens omsætning og balance i perioden medførte flere udvidelser af aktiekapitalen. I 1967 udbød man 2 mill. i aktiekapital, som aktionærene kunne købe til kurs 105. De resterende aktier blev solgt til kurs 180.

Salling Banks første bankbus - en ombygget turistbus - holder i Fly ca. 1967.

I 1972 fordoblede banken aktiekapitalen til 12 mill. kr. For første gang blev der udloddet fondsaktier - 3 mill. kr. - til aktionærene, der kunne købe den anden halvdel til kurs 105. Målet var, "en mere ligelig fordeling af aktiekapital og reserver," forklarede bankens formand, Hartvig Bregendahl. Lige siden bankens tilbagekøb i 1926 havde man - i stifternes ånd - fulgt den politik at henlægge en stor del af overskuddet til reserver, og det havde medført, at bankens reserver langt oversteg aktiekapitalen, men nu valgte man at uddele en del af reserverne til aktionærene som friaktier.

Også et andet princip fra 1926 faldt ved vedtægtsændringen: Udbyttebegrænsningen på 10% blev ophævet – men det betød ikke, understregede Hartvig Bregendahl, at aktionærene skulle forvente et udbytte på 15 %.

Endelig blev der lavet om på valgreglerne til repræsentantskabs- og bestyrelsesvalg: Valgkredsene blev afskaffet, og fremover skulle der vælges 9 repræsentanter i den nye Skive kommune og 18 landkommunerne. Der skulle vælges 2 bestyrelsesmedlemmer fra Skive kommune og 3 fra landkommunerne.

Der skete hurtigt ændringer i bestyrelsens sammensætning. Det skyldtes nye love. For det første fik medarbejderne større indflydelse. I foråret 1973 oprettedes der et samarbejdsudvalg i banken, og i 1974 trådte en lov om medarbejdervalgte medlemmer i aktieselskabsbestyrelser i kraft.

I Salling bank var man meget hurtige: Den 12. februar 1974 valgtes fuldmægtigene

*Et kig ind i Salling Banks bankbus nr. 2. Bankassistent Laust Kibsgaard taler i telefon.
Foto: Lindy Jørgensen.*

Jes Brodersen og Knud Møller Jensen som de første i Danmark til medarbejderrepræsentanter i Salling Banks bestyrelse.

Året efter trådte en lov om repræsentanter for det offentlige i bankbestyrelser i kraft, og handelsministeriet udpegede tømrer Peter Jacobsen, Skive, som det offentliges første repræsentant i Salling Banks bestyrelse.

Bankbussen 1967

I sommeren 1967 iværksatte Salling Bank en ny kundeservice. ”Flere og flere bruger checks, og mange steder er der ikke mulighed for at få hævet disse checks. Der er simpelthen ikke et tilstrækkeligt omfattende forretningsliv, som kan formidle denne omveksling. Så skal man ind til banken i Skive, og det kan for mange på landet være en omstændelig affære, fordi tiden er knap.” Sådan præsenteredes Salling Banks nyeste tilbud: Bankbussen i Skive Dagblad i maj 1967. Bussen holdt en eller to gange om ugen på bestemte tidspunkter på faste holdepladser. Der var tre mand med bussen, og ”lederen har i uddannelsesmæssig henseende en sådan kapacitet, at han selvstændigt kan afslutte de fleste almindelige bankforretninger uden først at skulle have papirerne ind til banken.” Hvis der var problemer, var der etableret telefonforbindelse på holdepladserne, så man kunne ringe til banken i Skive. Og til beroligelse for kunderne: Bussen

havde et særligt ”samtaleværrelse”, hvor leder og kunder kunne tale sammen uforstyrret. ”Der bliver altså ikke noget med, at alt-folket kan overheøre, hvad der bliver sagt.”

Den først bankbus var en brugt bus, der blev ombygget til formålet. I 1974 blev den udskiftet med en ny.

Atter udvidelse og flere nye filialer

I december 1966 – midt under forhandlingerne om sammenlægning med Diskontobanken – købte Salling Bank naboejendommen, Frederiksgade 4/Nørregade 1 af købmand Andr. Sørensens arvinger. Købet skete for at sikre banken udvidelsesmuligheder i Frederiksgade. Ud over nogle kontorlokaler i Nørregade 1, brugte banken ikke naboejendommen. I stedet valgte man at bygge bagud. I 1972-1973 gennemførtes en udvidelse på i alt 300 m² i to plan, der bl.a. gav plads til direktion og revision i stueplan og 1.100 bankbokse i kælderen. Alt dette til en pris af 500.000 kr.

Bankbussen gjorde det muligt for banken at undersøge kundeunderlaget på de enkelte stoppesteder. Det resulterede i åbningen af en række nye filialer i årene 1969-1972: Balling, Skive kaserne og Egeris Nord (1969), Breum Bank (1970 i transportabel bankbygning på 50 m², fremstillet af Siljan huse, 1971 i egen bygning), Fly og Rødning (1970), Ramsing (1971) og Højslev (1972). Salling Bank havde nu 13 filialer og 13 holdepladser for bankbussen på Skiveegnen.

Salling Bank til København 1972

Den første september 1972 blev der skrevet bankhistorie. Elleve midt- og vestjyske banker – heriblandt Salling Bank - åbnede en fælles filial i København. De elleve banker var i forvejen fælles om edb-centralen i Herning.

Indvielsen af Fur Banks nye bygning i 1971.

Ved skranken ses fuldmægtig Viktor Flodgaard, kontorchef Mads Møller og assistent Birgit Overby. Bagved står direktør Valdemar Overgaard, gårdejer Laurits Hunnerup, gårdejer Hartvig Bregendahl (formand for Salling Banks bestyrelse) og direktørerne Th. Nielsen og P.H. Steenberg. Foto: Poul Jensen.

Baggrunden for oprettelsen var dels et ønske om at komme med i de københavnske bankers ordning med clearing af checks. Herved kunne ekspeditionen af checks mellem bankerne ske en dag hurtigere, men det krævede, at banken havde en filial i hovedstaden. Filialen skulle også hjælpe på de deltagende bankers likviditet, ved at de kunne trække på hinandens ”ledige” midler. Ud over det skulle filialen fungere som en almindelig bank.

Formelt blev filialen i København oprettet som en afdeling af Thisted Handels- og Landbrugsbank. Den blev ledet af et forretningsudvalg på tre, bl.a. direktør P.H. Steenberg.

Edb-teknik i bankverdenen

I 1962 udskiftede Salling Bank de gamle bogholderimaskiner med nye og bedre, men der kom snart en helt ny teknik på banen: Elektronisk databehandling. En række midt- og vestjyske banker oprettede i 1965 en edb-bogføringscentral i Herning. I de følgende år overførte banken gradvist bogføringen til edb. Det sparede personalet for en mængde manuelt bogføringsarbejde.

I 1967 anskaffede banken to andre, nye maskiner. Man fik en fjernskriver til hurtig og sikker ekspedition af hastesager, og ”en anden stor nyerhvervelse er en stor regnemaskine - en computer - til udfærdigelse af afregninger fra husdyrauktionen og kvægtorvet, hvilket skulle give hurtigere afregning til sælgerne.”

Nye opgaver

Edb var en forudsætning for løsningen af en række store, nye opgaver, som banken tog op. Fra midten af 1960’erne begyndte flere og flere virksomheder at udbetale løn via en bankkonto. Det gav mange nye kunder, men også meget ekstra arbejde – og så fik det i øvrigt den konsekvens, at den tidligere landbobank snart fik næsten halvdelen af sine kunder i Skive.

Kildeskattens ikrafttræden i 1970 fik banken til at tilbyde ”kildeskatteservice” til virksomhederne via edb-centralen i Herning: Kildeskatteberegninger, ATP, bidrag til dagpengefonden, skatteindberetninger, ATP-indberetninger og lønudbetalingsbilag.

I 1973 indførtes endnu et nyt tilbud, der krævede edb: Pengeinstitutternes Betalingsformidling. For at kunne klare denne opgave, blev edb-centralen i Herning slået sammen med den nordjyske i Hjørring.

Nye opgaver, nye kunder – det stiller krav til medarbejderne. Banken begyndte at efteruddanne personalet til at klare nye arbejdsopgaver. I 1969 fik banken en kunde-konsulent, der kunne benyttes i banken, i hjemmet eller på virksomheden, og sammen år ansattes en PR-konsulent til bl.a. at stå for bankens markedsføring. I 1971 tog den første af bankens ansatte en HD eksamen - i regnskabsvæsen.

Fra to til en direktør

Den 1. august 1972 gik Th. Nielsen af som administrerende direktør efter 45 års ansættelse i banken. Som det var blevet tradition, blev han efterfulgt af sin meddirektør, P.H. Steenberg. Ny meddirektør blev den 37-årige Hans Jørgen Christensen, souschef i Landmandsbanken i Frederikssund. Allerede i sommeren 1974 flyttede H.J. Christensen til Morsø Bank, hvorefter bestyrelsen vedtog at gøre P.H. Steenberg til bankens ene-direktør.